

T.C.
MUĞLA VALİLİĞİ
İL GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
MÜDÜRLÜĞÜ

**KIRSAL
KALKINMA
DESTEKLERİ
KAPSAMINDA**

**%50
HİBE**

**TARIMA
DAYALI
YATIRIMLARIN
DESTEKLENMESİ
PROGRAMI**

2017

Kırsal Kalkınma
ve Örgütlenme Şubesi
Tarımsal Yatırımlar
Danışmanlık Ofisi

Güçlü Tarım
Güçlü Muğla
Güçlü Türkiye

T.C.
MUĞLA VALİLİĞİ
İL GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
MÜDÜRLÜĞÜ

KIRSAL KALKINMA VE
ÖRGÜTLENME ŞUBESİ
TARIMSAL YATIRIMLAR DANIŞMANLIK OFİSİ

KIRSAL KALKINMA YATIRIMLARININ DESTEKLENMESİ PROGRAMI

AMAÇ:

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından, Ulusal Tarım Stratejisi Kırsal Kalkınma Planı çerçevesinde; doğal kaynaklar ve çevrenin korunmasını dikkate alarak,

- Kırsal alanda gelir düzeyinin yükseltilmesi,
- Tarımsal üretim ve tarıma dayalı sanayi entegrasyonunun sağlanması için küçük ve orta ölçekli işletmelerin desteklenmesi,
- Tarımsal pazarlama altyapısının geliştirilmesi,
- Gıda güvenliğinin güçlendirilmesi,
- Kırsal alanda alternatif gelir kaynaklarının oluşturulması,
- Yürütülmekte olan kırsal kalkınma çalışmalarının etkinliklerinin artırılması ve kırsal toplumda belirli bir kapasitenin oluşturulması amacıyla Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı uygulamaya konulmuştur.

DAYANAK :

18/4/2006 tarihli ve 5488 sayılı Tarım Kanunu, 22/2/2016 tarihli ve 2016/8541 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesine İlişkin Karara dayanılarak 13/9/2017 tarih ve 2017/22 nolu Tebliğ hazırlanmış ve yürürlüğe girmiştir.

SON BAŞVURU TARİHİ

11/12/2017

BAŞVURULAR AŞAĞIDA BELİRTİLEN WEB SAYFASI ÜZERİNDEN
ELEKTRONİK ORTAMDA YAPILACAKTIR

BAŞVURU ADRESİ

<https://edys.tarim.gov.tr/tarim/onlinebasvuru.aspx>

BAŞVURU SAHIPLERİNDE ARANACAK ÖZELLİKLER

1) Aşağıda belirtilen yatırım konularını gerçekleştirmek üzere hazırlanacak proje başvurularını gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılır.

2) Kırsal ekonomik alt yapı konularından kırsal turizm, el sanatları ve katma değerli ürünler hariç başvuru sahibi gerçek ve tüzel kişilerin, Bakanlık tarafından oluşturulan çiftçi kayıt sistemine veya Bakanlık tarafından oluşturulmuş diğer kayıt sistemlerine son başvuru tarihinden önce kayıtlı olması gerekir.

- Başvuru sahibi tüzel kişiliğin Bakanlık tarafından oluşturulan Çiftçi Kayıt Sistemine veya Bakanlık tarafından oluşturulan diğer kayıt sistemlerine kaydı esastır. Bu nedenle tüzel kişiliği oluşturan bireylerin ayrıca kayıt olmaları gerekmektedir.

3) Tüm yatırımlara yönelik proje konularına başvurabilecek tüzel kişilerin idari ve mali açıdan kamudan bağımsız olması gerekir.

4) Tüm yatırımlar için son başvuru tarihinden önce kurulan;

a) Kollektif şirket, limited şirket ve anonim şirket şeklinde kurulmuş olan şirketler ve bunların aralarında oluşturdukları ortaklıklar,

b) Tarımsal amaçlı kooperatifler, birlikler ile bunların üst birlikleri ekonomik yatırım konularına tüzel kişilik olarak başvurabilirler.

5) Dördüncü fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen kuruluşlar, kuruluş tüzüklerinde/ ana sözleşmelerinde belirtilen faaliyet alanları ile ilgili yatırım konularına başvurabilir.

- Başvuruya esas proje konusunun kuruluş tüzüklerinde/ana sözleşmelerinde bulunan faaliyet konuları arasında yer alması gerekmektedir.

6) Dördüncü fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen kuruluşların proje başvurusu, hibe sözleşmesi imzalanması ve uygulamaların gerçekleştirilmesi konularında yetkili kurullarından son başvuru tarihinden önce yetki almış olması ve bu yetki belgesini proje başvurularında ibraz etmiş olmaları gerekir.

Uygun Olmayan Başvuru Sahipleri

- Yukarıda belirtilen gerçek ve tüzel kişilikler haricindekiler hibe başvurusunda bulunamazlar

- Önceki tebliğler kapsamında hibe sözleşmesi imzalayan yatırımcılardan yatırımını henüz nihai rapora bağlayamayanlar hibe başvurusunda bulunamazlar.

- Tarımsal amaçlı kooperatifler ve birlikler hariç, tüzel kişi ortaklarının gerçek kişi olması halinde ortaklar gerçek kişi olarak hibe başvurusunda bulunamaz. Ayrıca tüzel kişi ortaklarının tüzel kişi olması halinde de tüzel kişi ortaklar ayrı olarak hibe başvurusunda bulunamaz. Gerçek ve/veya tüzel kişiler kendileri hibe başvurusunda bulunmaları halinde oluşturdukları ya da oluşturacakları farklı tüzel kişi olarak ayrıca hibe başvurusunda bulunamaz.

- Tarımsal amaçlı kooperatifler, birlikler ile bunların üst birlikleri hariç, son başvuru tarihinde faaliyet süresi beş yılını doldurmamış tesisler Kapasite Artırımı ve Teknoloji Yenileme niteliğinde başvuruda bulunamaz. Ayrıca daha önce Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı Çerçevesinde hibe desteğinden yararlanmış olan tesisler için nihai rapora bağlanma tarihi itibarı ile beş yılını doldurmamış olanlar Kapasite Artırımı ve Teknoloji Yenileme veya Tamamlama niteliğinde bu Tebliğ kapsamında hibe başvurusunda bulunamaz.

BÜTÜN BAŞVURULAR İÇİN YATIRIM YERİNİN MÜLKİYETİ

1) Başvuru sahibi adına olabilir.

2) Hazine, belediye, il özel idaresi, ticaret odası, sanayi odası, ziraat odası, ticaret borsası, Vakıflar Genel Müdürlüğü, organize sanayi bölgesi, tarıma dayalı ihtisas organize sanayi bölgesi ve küçük ihtisas sanayi sitesinden başvuru sahibi adına tahsis/irtifak tesis edilmiş olabilir.

3) Hazine, belediye, il özel idaresi, ticaret odası, sanayi odası, ziraat odası, ticaret borsası ve Vakıflar Genel Müdürlüğü'nden kiralanmış olabilir.

4) Yukarıda sayılanlar dışında kalan diğer tüzel kişiler ile gerçek kişilerden kiralanmış olabilir.

5) Yatırım yeri kamu kurum ve kuruluşları dışında gerçek ya da tüzel kişilerden kiralanmış ise kira sözleşmesinin noter tasdikli olması şarttır.

6) Tahsis / irtifak / kiralama süresi Tebliğin (2017/22 nolu Tebliğ) yayım tarihinden itibaren en az 7 (yedi) yıl olacaktır.

7) Organize sanayi bölgesi, tarıma dayalı ihtisas organize sanayi bölgesi ve ihtisas küçük sanayi sitesinde yapılacak yatırımlar için alınan arsa tahsis/irtifak belgesi bağlı oldukları mevzuata göre alınır.

Yatırımın yapılacağı yerin hisseli olması halinde;

a) Hissedarlardan birisinin başvurusu halinde diğer hissedarlardan muvafakat alınmalıdır.

b) Ulusal mevzuat gereği alınması gereken tüm yasal izin ve ruhsatlardan başvuru sahipleri sorumludur.

Aynı parselin birden fazla kişi tarafından kiralanarak başvuru yapılması halinde;

a) Kiralanan alan sunulan yatırım projesi için yeterli olmalıdır.

b) Kiralama, başvuru yılı itibariyle en az 7 (yedi) yıl süreli ve noter tasdikli olmalıdır.

c) Ulusal mevzuat gereği alınması gereken tüm yasal izin ve ruhsatlardan başvuru sahipleri sorumludur.

KIRSAL KALKINMA YATIRIMLARININ DESTEKLENMESİ PROGRAMI YATIRIM KONULARI

YATIRIM KONUSU	PROJE NİTELİĞİNE GÖRE VERİLECEK AZAMI HİBE TUTARI TL		
	Yeni Tesis Yatırımları	Tamamlama Yatırımları	Kapasite Artırımı ve Teknoloji
1- Ekonomik yatırım konuları	---	---	---
I) Bitkisel ürün işlenmesi, paketlenmesi ve depolanmasına yönelik yatırımlar	1.000.000	875.000	750.000
II) Hayvansal ürün işlenmesi, paketlenmesi ve depolanmasına yönelik yatırımlar	1.000.000	875.000	750.000
III) Su ürünleri işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması	1.000.000	875.000	750.000
IV) Yenilenebilir enerji kaynakları kullanan yeni seraların yapımı	1.000.000	---	---
V) Yenilenebilir enerjiden ısı/elektrik üreten tesislerin yapımına yönelik yatırımlar	---	---	1.000.000
VI) Çelik silo	1.000.000	---	---
VII) Soğuk hava deposu	1.000.000	---	---
VIII) Hayvansal ve bitkisel orjinli gübrelerin işlenmesi, paketlenmesi ve depolanmasına yönelik yatırımlar	1.000.000	875.000	750.000
IX) Tarımsal üretime yönelik modern sabit yatırımlar	---	---	---
Büyükbaş yetiştiriciliği için sabit yatırımlar	1.000.000	875.000	750.000
Küçükbaş yetiştiriciliği için sabit yatırımlar	1.000.000	875.000	750.000
Hindi / Kaz yetiştiriciliği için sabit yatırımlar	1.000.000	875.000	750.000
Kültür balıkçılığına yönelik sabit yatırımlar	1.000.000	875.000	750.000
Kültür mantarcılığına yönelik sabit yatırımlar	---	875.000	1.000.000
2) Kırsal ekonomik altyapı yatırım konuları	---	---	---
I) Kırsal turizm yatırımları	750.000	---	---
II) Çiftlik faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik altyapı sistemleri yatırımları	---	---	250.000
III) El sanatları ve katma değerli ürünler	---	---	250.000
IV) Bilişim sistemleri ve eğitimi	---	---	250.000

PROJE KONUSUNA GÖRE YATIRIMIN NİTELİĞİ

YATIRIMIN NİTELİĞİ	PROJE KONUSU KODLARI												
	EKONOMİK YATIRIMLAR									KIRSAL EKONOMİK ALTYAPI YATIRIMLARI			
	BÜİ	HÜİ	SÜİ	ÇES	SHD	SER	TÜY	YEÜ	HOG	KTY	ÇFG	ELS	BSY
01 - YENİ TESİS	X	X	X	X	X	X	X	-	X	X	-	-	-
02 - KAPASİTE ARTIRIMI VE/VEYA TEKNOLOJİ YENİLEME	X	X	X	-	-	-	X	X	X	-	X	X	X
03 - TAMAMLAMA	X	X	X	-	-	-	X	-	X	-	-	-	-

X: Başvuru yapılır.

Örneğin;

1-Mevcut süt işleme tesisine ait soğuk hava deposunun kapasitesini artırmak için başvuruda bulunulması halinde; hibe başvuru formunda yatırımın niteliği kapasite artırımı-teknoloji yenileme, projenin konusu ise HÜİ (hayvansal ürünlerin işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması) olmalıdır. Aksi takdirde, örneğin projenin konusu SHD (soğuk hava deposu) olarak belirtilmiş ise başvuru iptal edilir.

2-Mevcut un fabrikasına ilave çelik silo başvurusunda bulunulması halinde; hibe başvuru formunda yatırımın niteliği kapasite artırımı-teknoloji yenileme, projenin konusu ise BÜİ (bitkisel ürünlerin işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması) olmalıdır. Aksi takdirde, örneğin projenin konusu ÇES (tarımsal ürünlerin depolanması-çelik silo) olarak belirtilmiş ise başvuru iptal edilir.

3- Mevcut süt işleme tesisinin enerji ihtiyacının yenilenebilir enerji kaynağından karşılanmasına yönelik başvuruda bulunulması halinde; hibe başvuru formunda yatırımın niteliği kapasite artırımı-teknoloji yenileme, projenin konusu ise YEÜ (yenilenebilir enerji üretim tesisi) olmalıdır. Aksi takdirde, örneğin projenin konusu HÜİ olarak belirtilmiş ise başvuru iptal edilir.

4- Mevcut seralarda kullanılmak üzere yenilenebilir enerji başvurusu kapasite artırımı-teknoloji yenileme olarak yapılabilir. Mevcut seralarda bunun dışında tamamlama ve kapasite artırımı-teknoloji yenileme başvurusunda bulunulamaz.

5- Yeni tesis başvuruları hariç yarım kalmış ya da faal tesislere yenilenebilir enerji ile ilgili mal-makine alınacak ise başvuru konusu YEÜ olmalıdır.

PROJE KODLARI AÇIKLAMALARI

Ekonomik yatırımlar

BÜİ-Bitkisel ürün işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması

HÜİ-Hayvansal ürün işl.-pak. ve dep.

SÜİ-Su ürünleri işl.-pak. ve dep.

ÇES- Çelik silo (tarımsal ürünlerin dep.)

SHD-Soğuk hava deposu

SER- Yenilenebilir enerji kullanan seralar

YEÜ-Yenilenebilir enerji üretim tesisi

HOG-Hayvansal ve bitkisel orijinli gübre işl. pak. ve dep.

TÜY-Tarımsal üretime yönelik sabit yatırım

Kırsal ekonomik altyapı yatırımları;

KTY- Kırsal turizm yatırımları

ÇFG- Çiftlik faaliyetlerinin geliştirilmesi

ELS- El sanatları ve katma değerli ürünler

BSY- Bilişim sistemi yatırımları

1) Bitkisel Ürün İşlenmesi, Paketlenmesi Ve Depolanmasına Yönelik Yatırımlar:

- Yaş meyve sebze tasnif, paketleme ve depolama
- Tohum işleme, paketleme ve depolama
- Diğer bitkisel ürün işlenmesi, paketlenmesi ve depolanmasına yönelik yatırımlar

YATIRIMIN NİTELİĞİ	Başvuru Yapılır	Verilecek Hibe Tutarı TL	
		En Fazla	En Az
01 - YENİ TESİS	X	1 000 000	15 000
02 - KAPASİTE ARTIRIMI VE/VEYA TEKNOLOJİ YENİLEME	X	750 000	15 000
03 - TAMAMLAMA	X	875 000	15 000

Uygun Harcamalar:

- İnşaat işleri alım giderlerine,
  - Makine, ekipman ve malzeme alım giderlerine,
- hibe desteği verilir.

- Un ve karma yem konularında yeni yatırım tesisi başvuruları kabul edilmez.
- Kütülü pamuk konusunda kapasite artırımı ve/veya teknoloji yenileme dışındaki başvurular kabul edilmez.
- Meyve ve/veya sebze (kayısı, incir, domates, biber vb.) kurutma tesisi projelerinin iklimlendirme unsurlarını içermesi şarttır.

Zeytinyağı konusunda;

- Yeni tesis ve tamamlama projesi başvurularında sunulan projelerin iki fazlı sistem olması koşulu aranmaz
- Kapasite artırımı-teknoloji yenileme projesi başvurularında iki fazlı tesisler ile üç fazlı tesislerin iki fazlı sisteme dönüştürülmesine yönelik projeler değerlendirilir.

II)Hayvansal Ürün İşlenmesi, Paketlenmesi Ve Depolanmasına Yönelik Yatırımlar

YATIRIMIN NİTELİĞİ	Başvuru Yapılır	Verilecek Hibe Tutarı TL	
		En Fazla	En Az
01 - YENİ TESİS	X	1 000 000	15 000
02 - KAPASİTE ARTIRIMI VE/VEYA TEKNOLOJİ YENİLEME	X	750 000	15 000
03 - TAMAMLAMA	X	875 000	15 000

Uygun Harcamalar:

- İnşaat işleri alım giderlerine,
- Makine, ekipman ve malzeme alım giderlerine, hibe desteği verilir.

- Kanatlı, büyükbaş ve küçükbaş hayvanların etlerinin işlenmesinde karkas et birinci ürün olup tanımları aşağıdaki gibidir.

Kanatlı Karkası: Tekniğine uygun olarak kesilmiş, tüyleri yolunmuş, içi boşaltılmış, baş ve ayakları kesilmiş, yıkama ve soğutma işlemi görmüş, suyu sızdırılmış bir bütün halindeki kasaplık kanatlı hayvan gövdesidir.

Büyük ve Küçük Baş Karkası: Kasaplık hayvanın kanının akıtılıp yüzüldükten, iç organları boşaltılıp, baş ve ayaklarından ayrıldıktan sonra elde edilen gövdesidir.

- Büyükbaş ve küçükbaş hayvanların derilerinin işlenmesinde ham deri birinci ürün olup tanımları aşağıdaki gibidir.

Ham Deri: Hayvanlardan yüzülmüş ve koruma işlemleri dışında işlem görmemiş derilerin tamamını kapsamaktadır.

- Deri işleme tesisine yönelik hibe başvuruları yatırım yerinin organize sanayi bölgesi olması şartıyla kabul edilir.

III) Su Ürünleri İşlenmesi, Paketlenmesi ve Depolanması

YATIRIMIN NİTELİĞİ	Başvuru Yapılır	Verilecek Hibe Tutarı TL	
		En Fazla	En Az
01 - YENİ TESİS	X	1 000 000	15 000
02 - KAPASİTE ARTIRIMI VE/VEYA TEKNOLOJİ YENİLEME	X	750 000	15 000
03 - TAMAMLAMA	X	875 000	15 000

Uygun Harcamalar:

- İnşaat işleri alım giderlerine,
  - Makine, ekipman ve malzeme alım giderlerine,
- hibe desteği verilir.

IV) Yenilenebilir enerji kaynakları kullanan yeni sera tesislerinin kurulumu

YATIRIMIN NİTELİĞİ	Başvuru Yapılır	Verilecek Hibe Tutarı TL	
		En Fazla	En Az
01 - YENİ TESİS	X	1 000 000	---
02 - KAPASİTE ARTIRIMI VE/VEYA TEKNOLOJİ YENİLEME	---	---	---
03 - TAMAMLAMA	---	---	---

Yenilenebilir enerji kaynaklı yeni sera başvurularında dekara maliyet;

- Topraklı seralarda en fazla 125.000 TL/da,

- Topraksız seralarda en fazla 160.000 TL/da,

- Topraksız sislemeli cam seralarda en fazla 200.000 TL/da,

-Topraksız, sislemeli ve su kültürü (Hidroponik) kullanan seralarda örtü malzemesine bakılmaksızın en fazla 200.000 TL/da olmalıdır.

-Yenilenebilir enerji kullanan yeni seralar **en az üç dekar** olmalıdır.

-Yenilenebilir enerji içermeyen sera yapımına yönelik yatırım proje başvuruları kabul edilmez.

-Tesisin ısı ve / veya elektrik enerji ihtiyacının **en az %51 en fazla %110** nu karşılanmalıdır.

-Yenilenebilir enerji kaynaklı (Jeotermal, biyogaz, güneş ve rüzgar) sera başvurularında başvuru konusu SER olur, niteliği yeni tesis ve elektrik enerjisi üretilecekse en geç ilk ödemede bağlantı anlaşması alınması şarttır.

-Mevcut seraların enerji ihtiyacının yenilenebilir enerji kaynağından karşılanmasına yönelik başvuruda bulunulması halinde; hibe başvuru formunda yatırımın niteliği kapasite artırımı-teknoloji yenileme, projenin konusu kodu ise YEÜ (yenilenebilir enerji üretim tesisi) olmalıdır.

-Daha önce yenilenebilir enerji kaynaklı sera ile ilgili olarak hibe desteğinden yararlanan yatırımcılar aynı sera ile ilgili başvuru yapamazlar.

Uygun Harcamalar:

a) İnşaat işleri alım giderlerine,

b) Makine, ekipman ve malzeme alım giderlerine,

hibe desteği verilir.

V) Yenilenebilir enerjiden (Rüzgar – Güneş – Jeotermal – Biyogaz) ısı/elektrik üreten tesislerin yapımına yönelik tesisler

YATIRIMIN NİTELİĞİ	Başvuru Yapılır	Verilecek Hibe Tutarı TL	
		En Fazla	En Az
01 - YENİ TESİS	---	---	---
02 - KAPASİTE ARTIRIMI VE/VEYA TEKNOLOJİ YENİLEME	X	1 000 000	15 000
03 - TAMAMLAMA	---	---	---

Uygun Harcamalar:

- İnşaat işleri alım giderlerine,
- Makine, ekipman ve malzeme alım giderlerine, hibe desteği verilir.

Bu Tebliğ kapsamında bulunan konularla ilgili tarımsal faaliyetlere yönelik yapılmış tesisler ile bu tebliğ kapsamında yapılacak tesislerde, ayrıca üç dekardan küçük olmaması şartıyla örtü altı kayıt sistemine kayıtlı mevcut modern seralarda kullanılmak üzere; yenilenebilir enerji kaynaklarından jeotermal ve biyogazdan ısı ve/veya elektrik üreten tesisler ile güneş ve rüzgar enerjisinden elektrik üreten tesislerin yapımı hibe kapsamında değerlendirilir.

Yenilenebilir enerji olarak jeotermal, biyogaz, güneş ve rüzgar enerjisi kullanacak bütün yatırım konularında yenilenebilir enerji üretimi mevcut veya bu Tebliğ kapsamında kurulacak tesisin yıllık enerji ihtiyacının **en az % 51 ini en fazla % 110** unu karşılayacak şekilde projelendirilmesi halinde hibe desteğinden faydalandırılır.

Yenilenebilir enerji üretiminde **% 51 kurulu güç** hesaplanırken mevcut trafo üzerinden değil işletmeye ait kapasite raporundaki mevcut makinelerin çalışma süreleri ve güçleri dikkate alınarak hesaplama yapılır.

Elektrik piyasasında lisanssız elektrik üretimine ilişkin yürürlükte olan yönetmelik hükümlerine göre projelendirilmelidir.

Jeotermal enerji kaynağı için kiralama yapılabilir. Ancak kiralama süresi tebliğ yayım tarihinden itibaren **en az 7 (yedi) yıl olmalıdır**.

Yenilenebilir enerji üretiminde **% 51 kurulu güç** hesaplanırken mevcut trafo üzerinden değil işletmeye ait kapasite raporundaki mevcut makinelerin çalışma süreleri ve güçleri dikkate alınarak hesaplama yapılır.

VI) Tarımsal ürünlerin depolanmasına yönelik yatırımlar (Çelik silo ve Soğuk hava deposu)

Verilecek Hibe Tutarı TL

YATIRIMIN NİTELİĞİ	Başvuru Yapılır	En Fazla	En Az
01 - YENİ TESİS	X	1 000 000	15 000
02 - KAPASİTE ARTIRIMI VE/VEYA TEKNOLOJİ YENİLEME	---	---	---
03 - TAMAMLAMA	---	---	---

Uygun Harcamalar:

- İnşaat işleri alım giderlerine,
- Makine, ekipman ve malzeme alım giderlerine, hibe desteği verilir.

- Soğuk hava depolarında **depolama alanı 750 m2 den veya depolama hacmi 4500 m3 den düşük olamaz.** (Gerçek kişi başvuruları ve tarımsal amaçlı kooperatif başvuruları hariç.)

- Çelik silo ve soğuk hava deposu tesislerine yönelik tamamlama ve kapasite artırımı-teknoloji yenileme başvuruları hibe desteği kapsamında değerlendirilmez.

- Doğal yapılar için depolama başvurusu kabul edilmez.

VII) Hayvansal ve bitkisel orjinli gübre işlenmesi, paketlenmesi, ve depolanmasına yönelik yatırımlar.

YATIRIMIN NİTELİĞİ	Başvuru Yapılır	Verilecek Hibe Tutarı TL	
		En Fazla	En Az
01 - YENİ TESİS	X	1 000 000	15 000
02 - KAPASİTE ARTIRIMI VE/VEYA TEKNOLOJİ YENİLEME	X	750 000	15 000
03 - TAMAMLAMA	X	875 000	15 000

Uygun Harcamalar:

- İnşaat işleri alım giderlerine,
- Makine, ekipman ve malzeme alım giderlerine, hibe desteği verilir.

-Hayvansal orijinli gübreler, hayvanların dışkıları ile yataklıklarının artıklarından oluşan ürün (Ahır gübresi veya çiftlik gübresi)

- Bitkisel orijinli gübreler, tarımsal amaçlı yetiştirilen bitkilerin kendisinden yada işlenmesi sonrası elde edilen yan ürünlerinden oluşan ürün. (örnek sera veya budama atıkları v.b.)

-Yeni tesis veya tamamlama hibe başvurularında sunulan projede mutlaka işleme ve paketleme üniteleri birlikte yer almalıdır.

- Gübre toplayıcı ve taşıyıcı işlevi yapan kendinden hareketli ya da çekilir tip makine ve ekipman hibe desteği kapsamında değerlendirilmez.

VIII) Tarımsal üretime yönelik modern sabit yatırımlar

a) Büyükbaş için sabit yatırımlar

Damızlık (Manda/Sığır)

Damızlık Sığır: En az 10 baş damızlık kapasiteli tesis

Damızlık Manda Yetiştiriciliği: En az 10 baş süt mandası kapasiteli tesis

YATIRIMIN NİTELİĞİ	Başvuru Yapılır	Verilecek Hibe Tutarı TL	
		En Fazla	En Az
01 - YENİ TESİS	X	1 000 000	15 000
02 - KAPASİTE ARTIRIMI VE/VEYA TEKNOLOJİ YENİLEME	X	750 000	15 000
03 - TAMAMLAMA	X	875 000	15 000

Uygun Harcamalar:

- İnşaat işleri alım giderlerine,
- Makine, ekipman ve malzeme alım giderlerine, hibe desteği verilir.

- Etçi damızlık büyükbaş için yapılacak yeni tesis başvurularında, projede belirtilen tesis kapasitesindeki hayvan varlığının **en az % 70'i karşılanacaktır**. (Örneğin, ahır kapasitesi 100 baş ise, en az 70 baş damızlık et hayvanı olması gereklidir.)

- Gübre sıyırıcı, gübre çukuru, yem karma makinesi (sabit/hareketli), yem deposu, silaj çukuru gibi unsurlar hibe desteği kapsamında değerlendirilir.
- Kesimhane hibe desteği kapsamında değerlendirilmez.
- Etçi ırk damızlık sığır yetiştiriciliğinde süt sağım ünitesi şartı aranmaz.
- Canlı hayvan alımı hibe kapsamında değildir.

Damızlık büyükbaş süt üretimi için yapılan sabit yatırım proje başvurularında; başvuru sahibinin kendisine ait olan veya taahhüt edeceği hayvan varlığı **proje kapasitesinin % 60'ından az olamaz**.

- Büyükbaş süt üretimi için yapılacak yeni tesis başvurularında, ahır ve sabit süt sağım ünitesi birlikte projelendirilecektir.

- **Bilgisayarlı sürü yönetimine sahip sağım ünitesi veya komple sistem süt sağım ünitesi, gübre sıyırıcı, gübre çukuru, yem karma makinesi (sabit/hareketli), yem deposu, süt soğutma tankı, buzağı kulübeleri, hayvan bakım sehpası, silaj çukuru, doğumhane, buzağı bakım ünitesi ve padok gibi unsurlar hibe desteği kapsamında değerlendirilir.**

- Sunulacak projede sürü projeksiyonu yer alacaktır
- Canlı hayvan alımı hibe kapsamında değildir.

- Büyükbaş konularında yeni yatırım niteliğindeki başvurularda kendisine ait veya en az 7 yıl kiralınmış tarım arazisinde yem bitkisi ekimi yaptığını göstermesi durumunda; yem bitkileri ekim, biçim, paketleme ve gübre dağıtma makineleri projenin içinde hibeye esas gider olarak değerlendirilebilir. Yem bitkisi üretim alanı hayvan sayısıyla orantılı olmak zorunda olup **1 büyükbaş hayvan için en az 3 dekar ekilir yem bitkisi arazisi olmalıdır**.

VIII) Tarımsal üretime yönelik modern sabit yatırımlar

b) Küçükbaş için sabit yatırımlar

Et /Süt koyunculugu: En az 100 baş et/süt koyunu kapasiteli tesis,

Et /Süt keçiciliği: En az 100 baş et /süt keçisi kapasiteli tesis,

YATIRIMIN NİTELİĞİ	Başvuru Yapılır	Verilecek Hibe Tutarı TL	
		En Fazla	En Az
01 - YENİ TESİS	X	1 000 000	15 000
02 - KAPASİTE ARTIRIMI VE/VEYA TEKNOLOJİ YENİLEME	X	750 000	15 000
03 - TAMAMLAMA	X	875 000	15 000

Uygun Harcamalar:

- İnşaat işleri alım giderlerine,
- Makine, ekipman ve malzeme alım giderlerine, hibe desteği verilir.

Koyun-keçi yatırımlarında et ve süt üretimi ayırımı yapılmamaktadır. Bu nedenle koyun-keçi için yapılacak yeni tesis başvurularında, ağıl ve süt sağım ünitesi birlikte projelendirilecektir. Yeni yatırım olması şartıyla mobil süt sağım ünitesi projenin içinde hibeye esas gider olarak değerlendirilebilir.

Koyun ve/veya keçi için sabit yatırım proje başvurularında; başvuru sahibinin kendisine ait olan veya taahhüt edeceği hayvan varlığı **proje kapasitesinin % 40'ından az olamaz**

- Sunulacak projede sürü projeksiyonu yer alacaktır
- Canlı hayvan alımı hibe kapsamında değildir.

- Küçükbaş konularında yeni yatırım niteliğindeki başvurularda kendisine ait veya en az 7 yıl kiralanmış tarım arazisinde yem bitkisi ekimi yaptığını göstermesi durumunda; yem bitkileri ekim, biçim, paketleme ve gübre dağıtma makineleri projenin içinde hibeye esas gider olarak değerlendirilebilir. Yem bitkisi üretim alanı hayvan sayısı ile orantılı olmak zorunda olup **10 küçükbaş hayvan için en az 3 dekar ekilir yem bitkisi arazisi olmalıdır.**

VIII) Tarımsal üretime yönelik modern sabit yatırımlar

c) Hindi ve kaz yetiştiriciliği için sabit yatırımlar.

Hindi / kaz yetiştiriciliği: En az 1000 adet hindi/kaz kapasiteli tesis

YATIRIMIN NİTELİĞİ	Başvuru Yapılır	Verilecek Hibe Tutarı TL	
		En Fazla	En Az
01 - YENİ TESİS	X	1 000 000	15 000
02 - KAPASİTE ARTIRIMI VE/VEYA TEKNOLOJİ YENİLEME	X	750 000	15 000
03 - TAMAMLAMA	X	875 000	15 000

Uygun Harcamalar:

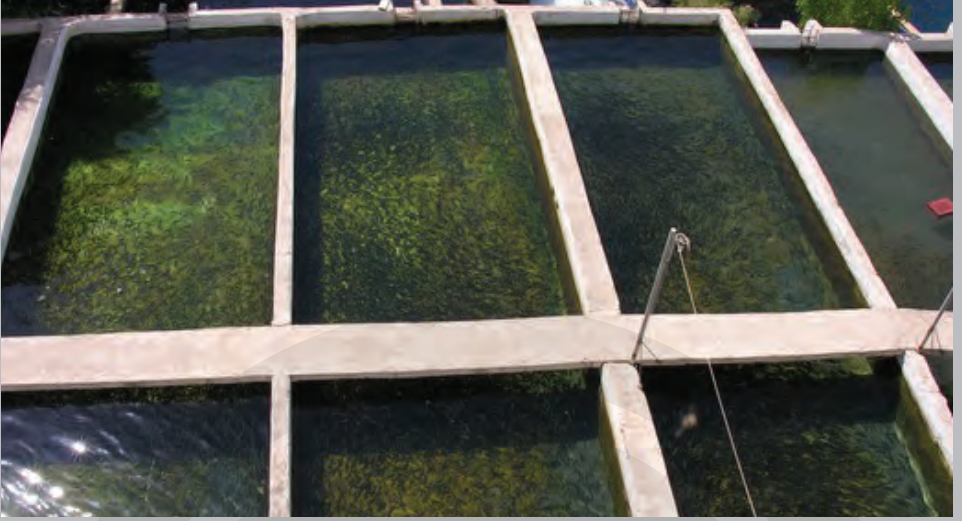
- İnşaat işleri alım giderlerine,
- Makine, ekipman ve malzeme alım giderlerine, hibe desteği verilir.

- Beyaz et üretimine yönelik et /hindi/kaz yetiştiriciliği konusunda yapılan tesisler hibe kapsamında değerlendirilir..

Hindi ve kaz yetiştiriciliğinde yumurta üretimine hibe desteği verilmez.

Kesimhane hibe desteği kapsamında değerlendirilmez.

VIII) Tarımsal üretime yönelik modern sabit yatırımlar

ç)Kültür Balıkçılığına yönelik modern sabit yatırımlar

YATIRIMIN NİTELİĞİ	Başvuru Yapılır	Verilecek Hibe Tutarı TL	
		En Fazla	En Az
01 - YENİ TESİS	X	1 000 000	15 000
02 - KAPASİTE ARTIRIMI VE/VEYA TEKNOLOJİ YENİLEME	X	750 000	15 000
03 - TAMAMLAMA	X	875 000	15 000

Uygun Harcamalar:

- İnşaat işleri alım giderlerine,
- Makine, ekipman ve malzeme alım giderlerine, hibe desteği verilir.

En az 10 ton kurulu üretim kapasiteli tesis olmalıdır.

İç sularda üretim ve yetiştirme amacıyla yapılan modern sabit yatırımları kapsar.

Destekleme kapsamında üretim ve yetiştirme amacıyla yapılan havuzların betonarme olması zorunludur.

Sadece kuluçkahaneye yönelik başvurular da hibe kapsamında kapsamında değerlendirilir.

VIII) Tarımsal üretime yönelik modern sabit yatırımlar

d)Kültür Mantarcılığına yönelik modern sabit yatırımlar

YATIRIMIN NİTELİĞİ	Başvuru Yapılır	Verilecek Hibe Tutarı TL	
		En Fazla	En Az
01 - YENİ TESİS	X	1 000 000	15 000
02 - KAPASİTE ARTIRIMI VE/VEYA TEKNOLOJİ YENİLEME	X	750 000	15 000
03 - TAMAMLAMA	X	875 000	15 000

Uygun Harcamalar:

- İnşaat işleri alım giderlerine,
- Makine, ekipman ve malzeme alım giderlerine, hibe desteği verilir.

Mantar üretim tesisi ve bu tesisin kapasitesine uygun kompost hazırlama ünitesi ile birlikte projelendirilebileceği gibi sadece mantar üretim tesisi olarak da projelendirilebilir.

Yeni tesis olarak tek başına kompost hazırlama ünitesine hibe desteği verilmez. Ancak mevcut bir mantar üretim tesisi için yapılacak kompost hazırlama ünitesi için kapasite artırımı - teknoloji yenileme olarak başvuruda bulunulabilir.

Sabit raflar ve paketleme ünitesi de hibe desteği kapsamındadır.

Kırsal ekonomik altyapı yatırım konuları

a) Kırsal turizm yatırımları, Yatırımın Niteliği:

YATIRIMIN NİTELİĞİ	Başvuru Yapılır	Verilecek Hibe Tutarı TL	
		En Fazla	En Az
01 - YENİ TESİS	X	750 000	15 000
02 - KAPASİTE ARTIRIMI VE/VEYA TEKNOLOJİ YENİLEME	---	---	---
03 - TAMAMLAMA	---	---	---

Uygun Harcamalar:

- İnşaat işleri alım giderlerine,
- Makine, ekipman ve malzeme alım giderlerine, hibe desteği verilir.

Sadece yeni tesis başvuruları için kırsal alanda en az 5, en fazla 25 oda kapasiteli konaklama tesisleri ile sosyal yaşam alanlarını (Restoran, kafe, çocuk parkı v.b) içinde barındıran tesislere verilecektir.

Alınacak makine ekipman ve malzemeler tesisin kapasitesiyle orantılı olmalıdır.

Konaklama tesislerinde gerekli izin, ruhsatlar, işyeri açma ve çalışma belgesi nihai rapor ile birlikte istenir.

Konaklama tesisi yatırımları dışındaki yatırımlarda ise turizm belgesi istenir.

Kırsal turizm yatırımlarında yatırımcılardan Bakanlık Kayıt Sistemine kayıtlı olma şartı aranmaz.

- Kırsal alan: 31.12.2012 tarihli TÜİK verilerine dayanılarak, nüfusu 20.000'den az olan tüm illerdeki yerleşim yerlerini, ifade eder

Kırsal ekonomik altyapı yatırım konuları

b) Çiftlik faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik altyapı sistemleri

YATIRIMIN NİTELİĞİ	Başvuru Yapılır	Verilecek Hibe Tutarı TL	
		En Fazla	En Az
01 - YENİ TESİS	---	---	---
02 - KAPASİTE ARTIRIMI VE/VEYA TEKNOLOJİ YENİLEME	X	250 000	15 000
03 - TAMAMLAMA	---	---	---

Uygun Harcamalar:

- Balıkçı barınaklarının modernizasyonu, balıkçı barınakları ile birlikte iç sularda, denizlerde ve havuzlarda yetiştiricilik yapan işletmeler için buzlama makinesi, balık nakil tankı (Balık nakil tankı üretimi ile orantılı olmalı), kafes ve kafes ağı, balık boylama makinesi, fish pump, tambur filtre, tekne üzerinde hidrolik yükleme ve boşaltma aparatı

- Çiftlik gübresi depolama ve/veya işleme ve dağıtım sistemleri, çiftlik gübresi depolama ve/veya işleme tesisi olanlara çiftlik gübresi dağıtım sistemleri, (tüm imalatlar TSE, yürürlükteki teknik mevzuata, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yapı işleri genel teknik şartnamesine uymalıdır, kullanılacak yapı malzemesi sızdırmaz ve sülfata dayanıklı olmalıdır) ceviz hasat makinesi.

- Yayılcılar ve gezici arıcılar için çekilir tip güneş paneli, çekilir tip karavan, yaylacılar için çadır ahır ve ağıl, arıcılar için bal süzme, sıralama, bal dinlendirme.

- Bitkisel üretime yönelik yüksek plastik tünel (Bağımsız veya blok şeklinde tünel), meyve bahçelerinde don ve dolu zararını engellemeye yönelik sistemler, mantar yetiştiriciliğine yönelik sera, faal durumda olup yenilenebilir enerji kullanacak seraların modernizasyonu için ısıtma sistemi, ısı perdesi, polikarbon sera örtüsü.

- Tarımsal üretimle orantılı çiftlik içinde üretilen ürünlerin işlenmesine yönelik işleme tesisleri, soğuk hava deposu, soğuk oda, şoklama ünitesi, çelik silo,

- Hayvansal üretime yönelik en fazla 1000 adet kapasiteli taşınabilir kanatlı kümesi, süt soğutma tankları, süt sağım sistemleri, yem karma(sabit/hareketli), yem kırma/ezme, büyükbaş yemlik ve suluk küçükbaş yemlik ve suluk, hayvan padok sistemleri, üstü kapalı kaba yem deposu,

Yatırımcılar, yukarıda belirtilen gruplardan sadece bir tanesi için başvuru yapılabilir.

Gezici arıcı ve yaylacılar için yapılan başvurularda sabit işletmenin olduğu yerin mülkiyet belgesi istenir.

Yatırımcıya ait farklı parseller bir bütün ve tek işletme olarak değerlendirilir.

Çiftlik faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik altyapı sistemleri yatırımlarında yapı ruhsatı ve yapı kullanım izin belgesi şartı aranmaz. Ancak ruhsat alınmasında yasal zorunluluk bulunan tarımsal amaçlı tesisler için (başvuruda aranmayan) nihai rapor ekinde ruhsat ve izinler istenir.

Bitkisel ve hayvansal üretimine dair kapasite raporu veya ekspertiz raporu il müdürlüğünden alınır.

Çiftlik olarak; Sadece hayvansal üretim yapan ya da kanatlı üretimi yapan işletmeler çiftlik kabul edilmemekte, sadece bitkisel üretim yapan veya bitkisel üretim ile birlikte hayvansal üretim yapan işletmeler çiftlik olarak kabul edilmektedir.

Kırsal ekonomik altyapı yatırım konuları c) El sanatları ve katma değerli ürünler

YATIRIMIN NİTELİĞİ	Başvuru Yapılır	Verilecek Hibe Tutarı TL	
		En Fazla	En Az
01 - YENİ TESİS	---	---	---
02 - KAPASİTE ARTIRIMI VE/VEYA TEKNOLOJİ YENİLEME	X	250 000	15 000
03 - TAMAMLAMA	---	---	---

Uygun Olan Konular			
Ahşap işi	Metal işi	Cam eşya	Seramiklerin Üretimi
Çanak çömlek (toprak eşya, çömlek yapma)	Çinicilik	Dokumacılık	Hasır işi
Sepet dokuma	Müzik aletleri yapımı	Keçe yapımı	Kilimcilik - Halıcılık
Süpürge yapımı	Semer yapımı	Taş işleme	Dekoratif taş işi
Sedef döşeme	Kağıt sanatları (hattatlık kaligrafi), ebru sanatı, tezhip)	Saraçlık	Folklorik bebek ve giysi yapımı
Yorgancılık	Tarak yapımı	Alçı işleri/tandır yapımı	Dikişçilik, giysi dekorasyonu, nakış işleme, örgü

Yatırım kırsal alanda olmalıdır.

Yatırımcılardan Bakanlık Kayıt Sistemine kayıtlı olma şartı aranmaz.

- Kırsal alan: 31.12.2012 tarihli TÜİK verilerine dayanılarak, nüfusu 20.000'den az olan tüm illerdeki yerleşim yerlerini, ifade eder

Kırsal ekonomik altyapı yatırım konuları

d)Bilişim sistemleri ve eğitimi,

YATIRIMIN NİTELİĞİ	Başvuru Yapılır	Verilecek Hibe Tutarı TL	
		En Fazla	En Az
01 - YENİ TESİS	---	---	---
02 - KAPASİTE ARTIRIMI VE/VEYA TEKNOLOJİ YENİLEME	X	250 000	15 000
03 - TAMAMLAMA	---	---	---

Uygun olan konular:

Sürü yönetim sistemi,

Bakanlık kayıt sistemlerine entegre bilişim sistemleri ile ekipmanları,

Sadece tarımsal kooperatiflere yönelik yürürlükteki mevzuatlara uygun çalışacak su ürünleri mezat sistemi.

HİBE DESTEĞİ VERİLEN PROJE GİDER KALEMLERİ

A) İnşaat işleri alım giderleri

İnşaat işleri alım giderleri:

1) Program kapsamında hibe desteği verilecek inşaat işleri alım giderleri, projenin faaliyete geçmesi için kaçınılmaz olan inşaat işlerini kapsar.

2) Yeni yatırım başvurularında hibeye esas proje gideri sadece inşaat faaliyetinden ibaret olamaz. Ancak çelik silo, soğuk hava deposu ve yenilenebilir enerji kaynakları kullanan sera yatırımları sadece inşaat faaliyetinden ibaret olabilir.

3) İnşaat işleriyle ilgili mimari, statik, elektrik, sıhhi tesisat ve çevre düzenlemesine ait uygulama projelerinin ve bu projelere ait metraj ile keşif özetlerinin imzalı suretleri incelenmek üzere hibe sözleşmesi ekinde sunulmuş olması gerekir. İnşaat işleriyle ilgili mimari, statik, elektrik, sıhhi tesisat ve çevre düzenlemesine ait uygulama projelerinin hazırlayan kişinin ilgili meslek odasına kayıtlı olması şarttır.

4) İdari kısımlarla ilgili harcamalar, hibeye esas inşaat giderinin % 15'ini, çevre düzenlemelerinde de hibeye esas inşaat giderinin % 15'ini aşamaz.

Örneğin: 500 bin TL inşaat giderinde $15 \times 500 = 75$ bin TL

5) İdareye ait personel odaları, yatakhane, yemekhane, bakıcı evi, teşhir ve satış reyonu, beğçi kulübesi idari kısım olarak değerlendirilir,

- Bahçe duvarı, çit, tesis bahçesinin düzenlenmesi gibi bölüm ve bunlara ait giderler çevre düzenlenmesi olarak değerlendirilir ve bu maddenin beşinci fıkrası gereği işlem görür.

- Bakıcı evi hibeye esas proje maliyeti içinde 60 bin TL yi aşamaz.

- Çevre düzenlemesinde çim ekimi, ağaç alımı, aydınlatma, sulama sistemi gibi giderler projelendirilmesi halinde hibe desteği kapsamında değerlendirilir.

6) Mesken ve benzeri yapıları kapsayan proje başvuruları hibe desteği kapsamında değerlendirilmez.

7) İnşaat işleri ile ilgili ulusal mevzuat gereğince alınması gerekli izin, ruhsat, denetim işleri ve uygulamalarda yapılması zorunlu olan tüm işlemlerin yerine getirilmesinden yatırımcılar sorumludur.

8) Çelik silo, sera ve soğuk hava deposu yatırımları hariç yeni tesis ve tamamlama yatırımlarında inşaat gideri, hibeye esas proje tutarının %80'inden fazla olamaz. Kapasite artırımı ve/veya teknoloji yenilemeye yönelik yatırımlarda ise inşaat gideri hibeye esas proje tutarının %20'sinden fazla olamaz. Ancak kırsal ekonomik altyapı yatırımlarına yönelik başvurularda bu oran aranmaz.

Örneğin;

- Hibeye esas proje tutarı 1.000.000 TL. ise bu tutarın en fazla 800.000 TL. si inşaat gideri, 200.000 TL.si makine-ekipman gideri olmalıdır. Bu tutarı aşan kısımlar ise aynı katkı olarak gösterilmelidir.

- Hibeye esas proje tutarı 600.000 TL. ise bu tutarın en fazla 480.000 TL. si inşaat gideri, 120.000 TL.si makine-ekipman gideri olmalıdır.

9) Yenilenebilir enerji olarak jeotermal kaynağın kullanılacağı yatırımlarda kuyu maliyetinin hibe desteğinden yararlanabilmesi için; elde edilen enerjinin mevcut veya bu Tebliğ kapsamında kurulacak tesiste kullanılması şarttır. Sadece jeotermal kuyu için hibe desteği verilmez.

- Jeotermal kuyu ile ilgili hibe ödemesi yapılabilmesi için sondaj neticesinde pompa tecrübesi sonucu yeterli suyun çıkarılması ve işletme ruhsatının alınmış olması gerekmektedir.

- Jeotermal kuyunun farklı parselde olması durumunda isale hattına hibe desteği ödenmez.

HİBE DESTEĞİ VERİLEN PROJE GİDER KALEMLERİ

B) Makine, ekipman ve malzeme alım giderleri

1) Program çerçevesinde yapılacak yeni makine, ekipman ve malzeme alımları, üretimi de içeren bir proje bütününün parçası olduğu takdirde finanse edilir.

2) Yeni yatırım başvurularında hibeye esas proje gideri sadece makine ve ekipman alım giderinden ibaret olamaz.

- Çelik silo ve soğuk hava deposuna ait giderlerin tamamı yeni tesis başvurularında inşaat gideri olarak bütçelendirilebilir.

- Mevcut tesisin (örneğin BÜİ/HÜİ/SÜİ) bir unsuru olarak yapılacak çelik silo ya da soğuk hava deposuna ait kapasite artırımı - teknoloji yenilenmesine yönelik başvurularda da giderlerin tamamı inşaat gideri olarak bütçelendirilebilir.

3) Tamamlama ve kapasite artırımı ve/veya teknoloji yenilenmesine yönelik proje tekliflerinde hibeye esas proje tutarının tamamı makine ve ekipman alım giderinden ibaret olabilir.

4) Makine ve ekipman alımlarında, alım bedeli ile proje sahasına teslim giderleri, montaj giderleri tek bir alım faturası şeklinde düzenlenmesi durumunda hibe desteği verilir. Ayrı faturalandırılması durumunda sadece mal alım bedeline hibe desteği verilir.

5) Makine ve ekipman ile ilgili taslak teknik şartname proje başvuruları ekinde sunulur ve projede kullanım amacı belirtilir.

6) Makine, ekipman ve malzeme alım giderleri kapsamında, demirbaş eşya, mobilya, mefruşat alımı gibi giderler ve tesis tamamlandıktan sonra tesisin işletilmesine yönelik hammadde veya malzeme giderlerine hibe desteği verilmez. Ancak kırsal ekonomik altyapı yatırımlarından kırsal turizm konusunda yapılan başvurularda demirbaş eşya, mobilya, mefruşat alım giderleri hibe kapsamında değerlendirilir.

7) Trafo satın alımları hibe desteği kapsamında değildir.

8) Yenilenebilir enerji kaynaklarından enerji üreten tesisler hariç enerji nakil hattı satın alımları hibe desteği kapsamında değildir.

9) Yeni tesis ve tamamlama konusu dışında jeneratör satın alımları hibe desteği kapsamında değildir.

10) Bilişim sistemleri ve eğitimi ile ilgili satın alımlar; makine, ekipman ve malzeme alım giderleri kapsamında değerlendirilir.

11) Ekonomik yatırım konularında makine, ekipman ve malzeme alım giderlerine ait teknik şartnameyi, metraj ve keşfi, makine yerleşim planını ve bina büyüklüğü ile alınan makinelerin uyumlu olduğuna dair raporu hazırlayan ve tasdik eden kişilerin ilgili meslek odasına kayıtlı olması şarttır.

- Makine ekipman alımlarında özel imalat makineler hariç Deney Raporu, TSE ve/veya CE belgesi olması şarttır.

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca yürütülen Kırsal Kalkınma Yatırımları Programı 12. etap tebliği (Tebliğ no : 2017/22) kapsamında yerli malı/ Türk malı olmayan makineler için hibe ödemesi talebinde bulunulamaz.

PROJE KAYNAKLARINDAN KARŞILANAMAYACAK GİDERLER

- a) Her türlü borçlanma giderleri,
- b) Faizler,
- c) Başka bir kaynaktan finanse edilen harcama ve giderler,
- ç) Kira giderleri,
- d) Kur farkı giderleri,
- e) Arazi, arsa ve bina alım bedelleri,
- f) Bina yakıt, su, elektrik ve apartman aidat giderleri,
- g) Ayrı faturalandırılmış nakliye, montaj giderleri,
- ğ) Bankacılık giderleri,
- h) Denetim giderleri,
- ı) KDV de dahil iade alınan veya alınacak vergiler,
- i) İkinci el mal alım giderleri,
- j) Proje yönetim ve danışmanlık giderleri,
- k) Makine tamir ve parça alım giderleri. (Örneğin: Kurutma fırınının içerisinde bulunan yıpranmış/arızalı fırın paletlerinin tamiri ya da değiştirilmesi.)
- l) Laboratuvar sarf malzemeleri.
- m) Program kapsamında; hibe sözleşmesi onaylanmayan projelerle ilgili yapılan hiçbir harcama karşılanmaz, bu giderlerden dolayı herhangi bir sorumluluk ve yükümlülük üstlenilmez.
- n) Bakanlık tarafından yayımlanan satın alma kitabında belirtilen usul ve esaslara uygun olarak gerçekleştirilmeyen, belgelendirilmeyen ve ibraz edilmeyen her türlü satın alma giderleri, hibeye esas gider kapsamında olsa dahi hibe desteğinden karşılanmaz.

T.C.
MUĞLA VALİLİĞİ
İL GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
MÜDÜRLÜĞÜ

KIRSAL KALKINMA VE
ÖRGÜTLENME ŞUBESİ
TARIMSAL YATIRIMLAR DANIŞMANLIK OFİSİ

T.C.
MUĞLA VALİLİĞİ

İL GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
MÜDÜRLÜĞÜ

T.C.
MUĞLA VALİLİĞİ
İL GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
MÜDÜRLÜĞÜ

KIRSAL KALKINMA VE
ÖRGÜTLENME ŞUBESİ

TARIMSAL YATIRIMLAR DANIŞMANLIK OFİSİ

Muslihittin Mahallesi Hasat Sokak No:1 48050 Menteşe / MUĞLA

Telefon : 0252 214 12 50 / 1039 - 1011 - Faks : 0252 214 12 42

E-Posta : mugla@tarim.gov.tr